

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29

26 червня 2026 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я

№ 25

Заслухавши та обговоривши інформацію голови Комітету Ради суддів України з питань дотримання етичних норм, запобігання корупції і врегулювання конфлікту інтересів Кравченка Є.Д. стосовно роз'яснення деяких питань щодо наявності або відсутності конфлікту інтересів та способів його врегулювання, розглянувши звернення судді Верховного Суду Смоковича М.І. відповідно до статті 133 «Про судоустрій і статус суддів», статей 1, 28, 35⁻¹ Закону України «Про запобігання корупції», Порядку здійснення контролю за дотриманням законодавства щодо конфлікту інтересів в діяльності суддів та інших представників судової системи та його врегулювання, затвердженого рішенням Ради суддів України від 04 лютого 2016 року № 2 (зі змінами), Положення про Раду суддів України, затвердженого XX черговим з'їздом суддів України 11 березня 2026 року, Рада суддів України

в и р і ш и л а:

1. Роз'яснити, що у вирішенні питання про наявність конфлікту інтересів в діяльності суддів під час здійснення правосуддя, у випадках, коли помічником судді, який водночас є головою суду (або виконує обов'язки голови суду), заступником голови суду (або виконує обов'язки заступника голови суду), працює близька особа іншого судді того самого суду або суду вищої інстанції, потрібно виходити із функціональних посадових (службових) обов'язків зазначених осіб в аспекті того, чи існує фактичне перетинання посадових (службових) обов'язків таких осіб.

2. Роз'яснити, що виходячи із особливості статусу суддів і гарантії їхньої незалежності, що їх визначають Конституція України і Закон України «Про судоустрій і статус суддів», покладення на голову суду (суддю, що виконує обов'язки голови суду; заступника голови суду або суддю, що виконує обов'язки заступника голови суду) адміністративних повноважень (відповідно до закону) не може бути тим чинником, що впливатиме на здійснення правосуддя іншими судьями цього чи будь-якого іншого суду системи національних судів.

Судді, здійснюючи правосуддя, не перебувають в адміністративному підпорядкуванні (залежності) судді, що його обрали на адміністративну посаду

(голови суду, заступника голови суду чи судді, що виконує повноваження голови суду або його заступника). Не може бути такого підпорядкування (суддів судів нижчої інстанції) також із суддями чи головою суду, заступником голови суду (виконуючим обов'язки голови суду або заступника голови суду) вищої інстанції, до юрисдикції якого віднесено перегляд судових рішень судів нижчої інстанції відповідно до визначеної процедури судочинства.

3. Роз'яснити, що посада помічника судді належить до патронатної служби, добір на яку судді здійснюють самостійно. Кожний суддя має помічника (помічників), статус і умови діяльності якого (яких) визначаються Законом України «Про судоустрій і статус суддів» та Положенням про помічника судді, затвердженим Радою суддів України (стаття 92 Закону України «Про державну службу», частини перша, третя статті 157 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»).

У цілях запобігання конфлікту інтересів у діяльності суддів щодо наявності в них близьких осіб на посаді помічника судді в тому самому суді чи в суді вищої інстанції потрібно зважати на посадові обов'язки такого помічника та безпосереднього керівника цього помічника, а саме, *inter alia*, що помічник судді - це працівник патронатної служби у суді, який забезпечує виконання суддею повноважень щодо здійснення правосуддя; помічник судді з питань підготовки та організаційного забезпечення судового процесу підзвітний лише відповідному судді. Суддя є його безпосереднім керівником.

4. Роз'яснити, що участь помічника судді в організації судового процесу (відповідно до визначених посадових обов'язків) та виконання доручень судді (головуючого судді) не може трактуватися як вплив на здійснення правосуддя чи як виконання функцій судді/суду. Так само не може професійна діяльність помічника судді позиціонуватися як участь у вирішенні юридичного спору, що перебуває на розгляді (у провадженні) відповідного судді, зокрема як зацікавленої особи (особи, що має приватний інтерес).

5. Роз'яснити, що конфлікт інтересів відсутній у ситуації, коли помічником судді, зокрема судді, який займає адміністративну посаду, працює близька особа іншого судді (того самого суду чи суду вищої інстанції). Помічник судді, чий основне призначення полягає у забезпеченні процесуальної діяльності судді, організовуючи розгляд справ, не перебуває у підпорядкуванні жодного іншого судді, окрім як судді, що є його безпосереднім керівником і якому цей помічник з питань підготовки справ до розгляду підзвітний.

Водночас участь помічника судді, що є близькою особою іншого судді, безпосередньо у судовому процесі у окремих випадках, зокрема у разі виконання обов'язків секретаря судового засідання, спричиняє у судді потенційний конфлікт інтересів, а якщо у цьому судовому засіданні у складі суду є суддя, що є близькою особою помічника судді (що виконує посадові обов'язки секретаря

судового засідання) - реальний конфлікт інтересів, який вирішується суддею процесуальним шляхом заявлення самовідводу (відводу), а в тих випадках, коли процесуальне врегулювання не передбачено - шляхом усунення особи від виконання обов'язків (абзац 3 пункту 2 рішення Ради суддів України від 04 листопада 2016 року № 75).

6. Роз'яснити, що перегляд відповідно до визначених законом правил судочинства судових рішень, що їх ухвалив суддя (одноособово або в складі колегії), що водночас обіймає в суді адміністративну посаду, і помічником судді якого працює близька особа іншого судді суду вищої інстанції (до юрисдикції якої віднесено перегляд судових рішень в апеляційному / касаційному порядку) *a priori* (за відсутності приватного інтересу) не утворює конфлікту інтересів.

7. Роз'яснити, що існування у судді приватного інтересу, який може ґрунтуватися на низці чинників суб'єктивного характеру, зокрема: особисті, сімейні, дружні стосунки, які впливають на здійснення правосуддя, обов'язково тягне за собою застосування суддею пункту 1 рішення Ради суддів України від 04 листопада 2016 року № 75, яким роз'яснено, що при виникненні конфлікту інтересів під час судових проваджень у кримінальних, цивільних, адміністративних, господарських справах, або під час розгляду матеріалів про адміністративні правопорушення способами врегулювання конфлікту інтересів є: розкриття суддею інформації про конфлікт інтересів, відвід і самовідвід. У випадку, коли за наслідками розкриття інформації відвід не заявлено – конфлікт інтересів вважається врегульованим.

Голова
Ради суддів України

Віталій САЛІХОВ